

קלט מתודות לחילוץ ידע

תחקיר מוקיר

כשהידע יותר סמוי, כשרוצים לחלץ ידע
באותו נושא מהרבה אנשים

צמדים או קבוצות קטנות

מתודה לפיתוח ארגוני המתמקדת בחיובי,
והופכת את הקשיים לאתגרים. נעשית
בארבעה שלבים:

- **הגדר** – הגדרת האתגר המשותף
באופן חיובי. גילוי- איתור משאבי
התמודדות מהעבר כהשראה לעתיד.
- **חלימה** – הגעה לתובנה משותפת על
דפוסי התמודדות אפקטיביים.
- **תכנון** – תכנון פעולה מעשי כולל
יעדים מדדים להצלחה ולו"ז.
- **קיום** – בניית מחויבות אישית
וארגונית ליישום.

[מצגת על תחקיר מוקיר](#)

[הסבר של ד"ר שי בן יוסף על השימוש בכלי](#)

למידה מהצלחות

כשהידע יותר סמוי, כשרוצים לחלץ ידע
באותו נושא מהרבה אנשים כדי לייצר ידע
משולב

עבודה עצמית/ צמדים/ קבוצות קטנות
שעוסקות באותו תחום/ בתחומים קרובים

עבודה עצמית/ תשאול אישי או קבוצתי
באמצעות מספר שלבים, המתמקדים
בפעולות:

- תיאור הקונטקסט הארגוני
- הגדרת נושא ותחום ההצלחה
- תיאור תמציתי של ההצלחה
במונחים של "לפני" – "אחרי"
- תוצרי לוואי חיוביים ושיליים
(סובייקטיביים ואובייקטיביים)
- פירוט הפעולות שהביאו להצלחה
- איתור נקודות מפנה
- עקרונות פעולה
- סוגיות בלתי פתורות

[המסמך הבסיסי של המתודה](#)

[פרסומים נוספים של מכון ברוקדייל בנושא
חומרים וסרטונים \(ממש סדנא מקוונת\) של
"אבני ראשה" על למידה מהצלחות](#)

ראיון

כשרוצים לחלץ ידע מאדם אחד, למשל לפני
שעובד עוזב

אחד על אחד

בהתאם למטרה, ראיון יכול להיות פתוח חצי
מובנה או מובנה. על מנת לחלץ ידע כדאי
שהוא יהיה מובנה.

הכן מראש שאלות מכוונות הנוגעות לידע
אותו אתה רוצה לחלץ.
כדאי להקליט את השיח באמצעי הקלטה
כלשהו ולתמלל/ לסכם.

[מדריך שימור ידע פורשים של נציבות](#)

[שירות המדינה
תיק חפיפה לתפקיד של נציבות שירות
המדינה](#)

[כלי של "אבני ראשה" לראיונות חילוץ ידע](#)

להערות, הארות, תוספות והצעות למסמך –

פרידה אלק, מפקחת ארצית לניהול ידע ולמידה ארגונית, אגף בכיר מחקר, תכנון והכשרה (מתו"ה) | 02-6752860 | fridae@molsa.gov.il

ששת כובעי החשיבה

דיון ממוקד בבעיה לשם יצירת תובנות
משותפות

קבוצות קטנות

מייצרים דיון ממוקד בבעיה בהתאם לשישה
כובעים (כל אחד אחראי על "כובע" / דיון
קבוצתי מנקודת מבט של כל כובע): לבן -
עובדות, שחור - ביקורת, חסרונות, אדום -
רגשות, צהוב - יתרונות, ירוק - חשיבה
יצירתית, כחול - סיכום ורפלקציה.

[הסבר קצר של "ברנקו וייס"](#)
[הסבר "הפעלתי" של רשת אמי"ת](#)

סיעור מוחין

כשרוצים לחלץ ידע מקבוצה של אנשים
שלכל אחד מהם חלק מהידע וחשיבה
משותפת תכנס ותפרה אותו
קבוצות קטנות - בינוניות

ניתן לקיים את סיעור המוחין בשיטות
הקלאסיות - לוח / גליונות נייר וכדומה או
באופן מקוון באמצעות כלים חינוכיים רבים
הקיימים על הרשת. אפשר לקיים דיון חופשי
או לפי תור.

בכל שיטה כדאי לשמור על מספר עקרונות:
גיוון של המשתתפים, הקול של כל אחד
נחשב ושווה, לא מעבירים ביקורת על אף
רעיון, רושמים כל רעיון. בסוף התהליך
מקבצים ומסדרים את הרעיונות להמשך
התקדמות.

[הסבר קצר ודי קולע](#)
[כלים מקוונים לסיעור מוחין](#)
[כלים מקוונים לסיעור מוחין](#)

מתודת עצם הדג

כשרוצים לאתר מקורות פוטנציאליים
לכשלים, חולשות וחסמים

קבוצות קטנות

כלי שמתחקה אחר הגורמים לבעיה שאותה
מנסים לפתור. מאתרים גורמים ראשיים
ומשניים ותתי גורמים לבעיה שמגדירים,
בהתאם לתרשים (אותו ניתן למצוא
בלינקים), כך שמתקבל שלד עצם דג.
העצמות הראשיות יכולות להיות מורכבות
מ- שיטות, מכונות, חומרים, כוח אדם /
מקום, נהלים, אנשים, מדיניות / מיומנות,
מערכות, ספקים, סביבה ועוד... בהתאם
לנושא בו עוסקים.

[הסבר קצר על המתודה](#)
[מדריך על תחקיר ושימוש במתודה](#)

לינק למאגר מתודות קטנות נוספות לרפלקציה ושיח קבוצתי

להערות, הארות, תוספות והצעות למסמך -

פרידה אלק, מפקחת ארצית לניהול ידע ולמידה ארגונית, אגף בכיר מחקר, תכנון והכשרה (מתו"ה) | 02-6752860 | fridae@molsa.gov.il

"קירות מדברים"

כשקיים מרחב פיזי/ וירטואלי משמעותי
 ללמידה/ לשיתוף

אין משמעות לגודל הקבוצה

לתלות על הקירות בריסטולים/ לוחות/...
 ולבקש מהמשתתפים לכתוב לאורך המפגש
 תובנות/ מחשבות/ רעיונות/ הערות/ רגשות
 שיש להם, כרפלקציה על התהליך או הנושא
 בו עוסקים.

לחילופין, להשתמש באתרים כמו- padlet או
 poll everywhere ליצירת לוח קבוצתי
 שאליו אנשים מעלים חומרים ומגיבים
 לחומרים של אחרים, או לשאול את כולם
 שאלות ושכולם יוכלו לראות את התשובות
 המצטברות על המסך.

שימוש בחפצים/ קלפים

כשרוצים לעודד יצירתיות/ שיח רגשי/
 "לתבל" שיח רגיל

אין משמעות לגודל הקבוצה

בכל תהליך רפלקטיבי ניתן לפזר במרחב
 חפצים/ תמונות מעיתונים/ קלפים
 "טיפוליים" מסוגים שונים (מרילין, points
 of you וכו'...) ולבקש מהמשתתפים
 להתייחס לסוגיה/ שאלה/ נושא באמצעותם.

תרגיל חוזקות

כשרוצים לייצר גם למידה וגם קבוצתיות

קבוצות קטנות- בינוניות

כל אחד כותב על 5 פתקיות שני דברים
 שהוא יודע ויכול ללמד, שני דברים שהוא
 יודע לעשות, ודבר אחד שהוא מאוד מאמין
 בו
 הנחיה:

- מה הכי מתאים לכם לשתף כאן?
- קחו כמה דקות להכין את ההעברה שלכם.

מציירים טבלת זמנים של 4X5, כאשר לכל
 מפגש מוקדשות 7 דקות. כל אחד משבץ את
 עצמו כמרצה. בכל יחידת זמן אנשים
 בוחרים מה הם רוצים ללמוד ומתקבצים
 בקבוצות קטנות של למידה.

קהילות ידע מקוונות

כשהשותפים ללמידה רחוקים גיאוגרפית,
כשרוצים את חכמת ההמונים ועוד

כולם

באמצעות הפלטפורמה החדשה של "קהילות
הידע של העוסקים בשירותי הרווחה
בישראל" ניתן לייצר סקרים, אירועי
התייעצות- לפתוח "אירוע יצירת ידע"
ולהזמין אנשים לדיון בזמן מוגדר מראש
שמעלים בו שאלות, קבוצת התייעצות
(צ'אט), שידור חי של דיון עם בקשת
התייחסויות ותגובות מהקהל הרחב או ליין,
עבודה על מסמך משותף ועוד...

[על דיונים וירטואליים](#)
[על תפקיד מוביל קהילת ידע](#)

קפה עולמי/ קפה ידע

כשרוצים לדון במספר סוגיות/ נושאים
ולייצר סביבן ידע. כשיש שאלות/ נושאים
מוגדרים לדיון ופיתוח
קבוצות בינוניות וגדולות

המשתתפים מתכנסים סביב שולחנות עגולים
באווירת בית קפה ודנים בשאלות
משמעותיות שהוכנו מראש.
בכל שולחן נמצא "מארח" שמוביל את
הדיון. בתום זמן שהוגדר מראש לסבב (20-
45 דקות) עוברים לקבוצת חדשות לדיון
בשאלה חדשה או נושא אחר.
על השולחנות מודבקים גיליונות נייר עליהם
ניתן לכתוב רעיונות/ מחשבות.

[הסבר קצר וקולע](#)

מפת מושגים/ מפת חשיבה

כשרוצים לייצר תשתית מושגית משותפת /
לארגן מספר רב של מושגים

בודדים- צמדים- קבוצות קטנות/ קבוצות
גדולות online

אפשרות א' - שמים את הנושא המרכזי
בעיגול במרכז הדף, ונעים מבפנים החוצה
אל המושגים ותתי המושגים הקשורים אליו.

אפשרות ב' - "זורקים" על הנייר את כל
המושגים הקיימים בנושא, בלי סדר,
ומתחילים ביחד לארגן אותם בהיררכיה/
סדר/ היגיון/ רצף שמייצרים להם.
ישנם כלים חינוכיים רבים online
שמאפשרים לייצר מפת מושגים בקלות.

[הסבר קצר על מה ולמה מפת מושגים](#)
[סרטון קצר על הנושא](#)
[כלים מקוונים ליצירת מפת מושגים](#)

להערות, הארות, תוספות והצעות למסמך -

פרידה אלק, מפקחת ארצית לניהול ידע ולמידה ארגונית, אגף בכיר מחקר, תכנון והכשרה (מתו"ה) | 02-6752860 | fridae@molsa.gov.il

מרחב פתוח

כשרוצים לענות על שאלה רחבה ומורכבת, או לייצר תהליך רחב היקף ולהשטיח היררכיות כמות גדולה של אנשים (עובד גם עם מאות אנשים). מאוד טוב לכנסי תושבים/ ארגון מזמנים למרחב אחד גדול את כל בעלי העניין בסוגיה רחבה בה רוצים להעמיק. מייצרים טבלת לו"ז גדולה עם מספר רב של מרחבי מפגש. בשלב הראשון כל משתתף יכול להזמין אנשים למפגש על תת נושא/ סוגיה/ שאלה באמצעות כתיבת נושא הדיון והצבתו בטבלת הלו"ז והמיקומים. כל המשתתפים נעים בין הקבוצות ומקיימים דיונים לפי בחירתם. ארבעת העקרונות: מי שנמצא בפגישה הוא מי שצריך להיות בה, מה שקורה הוא הדבר הנכון, זה מתחיל כשזה מתחיל, זה מסתיים כשזה מסתיים. בתום הלו"ז אוספים את סיכומי הדיונים, ומייצרים מהם את המשך התהליך בשיטות שונות.

[הסבר קצר של מי שהביאה את השימוש במתודה לארץ](#)
[הסבר יותר מפורט של ד"ר שי בן יוסף](#)
[הסבר קצר ופרקטי של ויקיפדיה בנושא](#)

שולחנות עגולים

כשרוצים לייצר שיתופי פעולה בין מגזרים/ אוכלוסיות קבוצות בינוניות וגדולות, כולל כמות גדולה של אנשים במקרים רבים משתמשים במתודה הזו ליצירת שיתופי פעולה תלת מגזריים (מגזר ציבורי, שלישי ועסקי). ניתן להשתמש במתודה גם בקהלים גדולים מאוד ליצירת שיח בין מגזרים שונים בחברה/ היררכיות באותו ארגון ועוד. בדומה ל"קפה עולמי", גם כאן המשתתפים יושבים סביב שולחנות עגולים, אך במקרה זה משתדלים (במיוחד במפגשים תלת מגזריים) שבכל שולחן ישבו אנשים מכל המגזרים. לכל שולחן יש מנחה שמוביל את הדיון. הנושאים לדיון מוגדרים מראש.

[על המהלך הממשלתי בנושא סיכום תלת שנתי של התהליך הממשלתי דו"ח מסכם של שולחנות עגולים שנוצרו במשרד הרווחה](#)

אי כנס

כשרוצים לייצר תהליך למידה רחב היקף כמות גדולה של אנשים כנס שלו נושא מוגדר מראש, אבל הלו"ז וההרצאות בו נקבעים על ידי המשתתפים בתחילתו. מכינים מראש טבלת לו"ז לכנס, וכל משתתף יכול לשבץ את עצמו להרצות במסגרת הלו"ז. כדאי לתאם מראש עם מספר "מרצי מפתח" שיגיעו ולפרסם את נוכחותם כדי לעודד אנשים להגיע. (דומה מעט ל"מרחב פתוח", אך המטרה כאן היא למידה נטו ולא הנעה לפעולה)

[סרטון הסבר קצר](#)

